

III. Vlastní jména

1. Podstatná jména vlastní a obecná

5.–9. roč.

Jména vlastní označují:

- určitou osobu, např.: *Věra, Jiří, Bedřich Smetana, ...*
- určité zvíře, např.: *Alík, Asta, Rek, Bystrouška, ...*
- určitou věc, např.: *Brno* (místo), *Španělsko* (stát), *Říp* (hora), *Vltava* (řeka), *Balt* (moře Baltské), ...

Jména vlastní píšeme vždy s velkým písmenem.

Jména obecná označují:

- jakoukoli osobu, např.: *babička, teta, sestra, kamarád, ...*
- jakékoli zvíře, např.: *pes, liška, poník, papoušek, ...*
- jakoukoli věc, např.: *řeka, ulice, náměstí, moře, stát, ...*

Jména obecná píšeme vždy s malým písmenem.

Cvičení

1. Rozlište jména vlastní a obecná. Jména vlastní podtrhněte rovnou čarou a jména obecná vlnovkou.

kočka Míca, rys Ostrovid, Černé moře, černá káva, Tichý oceán, tichý chlapec, sestra Miluška, paní Veselá, se strýcem Karlem, s liškou Bystrouškou, za veverkou Zrzečkou, dcera Renata Fišerová, obyvatelé Berouna, ve všech vesnicích, v Jeseníkách a Beskydech, u řeky Sázavy, nová kronika, Kosmova kronika, výprava do velehor, výstup na Kunětickou horu, Karlovo náměstí, vesnická návěs, návěs v Záluží, teta Květa, Sněžka, města Ostrava a Opava, řeka Odra, Austrálie a Asie, kačer Donald

3. Doplňte velké nebo malé písmeno.

(š)___umava

Na (h)___ranicích (č)___eska, (r)___akouska a (n)___ěmecka se rozprostírá rozsáhlé (p)___ohoří (š)___umava. Nejvyšší (h)___orou tohoto (p)___ohoří je Velký (j)___avor (1 456 m n. m.) v (n)___ěmecku, na české straně (h)___ranice je to (p)___lechý (1 378 m n. m.), který je zároveň i nejvyšší (h)___orou rakouské (š)___umavy. Mezi další známé (v)___rcholy na české straně patří (b)___oubín (1 362 m n. m.), (p)___oledník (1 315 m n. m.) a (š)___pičák (1 202 m n. m.), který je známý lyžařským (a)___reálem tvořeným celkem 12 sjezdařskými tratěmi různé obtížnosti.

Pohořím prochází hlavní evropské rozvodí mezi (s)___everním a (č)___erným (m)___ořem. Pramení zde několik významných (ř)___ek, např. (v)___ltava, (o)___tava, (ú)___hlava, (b)___lanice, (v)___olyňka náležející do (p)___ovodí (s)___everního (m)___oře a (ř)___ezná, (i)___lz, (g)___rože (m)___ühl patřící do (p)___ovodí (č)___erného (m)___oře.

Specifickým jevem jsou na (š)___umavě přirozená ledovcová (j)___ezera, která se vyskytují v nadmořské výšce kolem 1 000 m. K nejznámějším patří (č)___erné (j)___ezero, (č)___ertovo (j)___ezero, (p)___rášilské (j)___ezero a (p)___lešné (j)___ezero. Významnou roli v této oblasti má také přehradní (n)___ádrž (l)___ipno vybudovaná na (ř)___ece (v)___ltavě, která patří vůbec k největším vodním plochám u nás.

4. Doplňte velké nebo malé písmeno.

Česká NEJ

Nejvyšší přírodní bod tvoří (v)___rchol (s)___něžky v (k)___rkonoších (1 602 m n. m.).

Nejvyšším umělým bodem je horní plošina (v)___ysílače na (v)___rcholu (p)___radědu v (j)___eseníkách ve výšce 1 653 m n. m.

Nejnižší přírodní bod tvoří hladina (ř)___eky (l)___abe na (h)___ranici s (n)___ěmeckem u (h)___řenska v nadmořské výšce 115 m.

Nejnižší umělý bod na povrchu představuje dno hnědouhelného (v)___elkolomu (b)___ílina u (b)___íliny, což je pouhých 40 m n. m.

Nejdelší (ř)___ekou u nás je (v)___ltava se svými 433 km. Pramení na (š)___umavě a ústí do (l)___abe u (m)___ělníku.

Největší (r)___ybník (r)___ožmberk se nachází severně od (t)___řeboně a je (d)___ílem (j)___akuba (k)___rčina z (j)___elčan z let 1584–1590.

Nejvýše ležící (o)___bec je (k)___vilda v (o)___krese (p)___rachatice s nadmořskou výškou 1065 m.

Nejnižze položená (o)___bec je (h)___řensko v (o)___krese (d)___ěčín s nadmořskou výškou 116 m. Obec leží na (s)___outoku (l)___abe a (k)___ame-nice a žije hlavně z cestovního ruchu.

Nejvýše položené (s)___luneční (h)___odiny se nacházejí na (k)___leti, nejvyšším (v)___rcholu (b)___lanského (l)___esa, a to ve výšce 1 084 m n. m.

Pocházejí z roku 1973.

5. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána pravopisně správně (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakroužkujte.

- a) Čím je Čechám Polabí, tím je Moravě Haná, jejíž páteří je Řeka Morava a její přítoky Bečva a Haná. ANO – NE
- b) Afrika je z velké části obklopena oceány, na východě Indickým oceánem, na západě Atlantským oceánem a ze severu odděluje Afriku od Evropy Středozemní moře. ANO – NE
- c) Hlavním lákadlem pro turisty v Egyptě jsou pyramidy v Gíze, chrámový komplex v Karnaku, Údolí kráľů nedaleko Luxoru a pестrobarevný podvodní svět Rudého moře. ANO – NE
- d) Na území českomoravské vrchoviny pramení řeky Sázava, Jihlava, Oslava a Svratka a také se zde nachází velké přehradní nádrže Vír a Švihov. ANO – NE

6. Přiřaďte k sobě jména obecná a vlastní tak, aby vzniklá zeměpisná jména byla napsána pravopisně správně.

a) Poloostrov	Pyrenejský
poloostrov	pyrenejský
b) rudé	moře
Rudé	Moře
c) Jeskyně	šipka
jeskyně	Šipka
d) drahanská	vrchovina
Drahanská	Vrchovina
e) Moravský	Kras
moravský	kras
f) náměstí	Míru
Náměstí	míru
g) rychlebské	hory
Rychlebské	Hory
h) okres	Blansko
Okres	blansko

7. Ve které z následujících možností není pravopisná chyba?

- město votice v okrese Benešov
- Město Votice v okrese Benešov
- město Votice v okrese Benešov
- město Votice v okrese benešov

8. Ve které z následujících možností je pravopisná chyba?

- ubytování v penzionu Juráš v Jeseníkách na Bruntálsku
- horská chata Ztracenka 25 km od Šumperku v Jeseníkách
- cyklostezka vede od rybníka Branžeže do Prachovských skal
- lyžařský areál Karolinka na valašsku mezi hřebeny Vsetínských vrchů a Javorníků

2. Vlastní jména jednoslovná a víceslovná

6.–9. roč.

Velké písmeno píšeme:

- A) v jednoslovných vlastních jménech (vždy), např.: Marie, Berlín, Finsko, Praděd, Sázava, Ital, Mongol, Eskymák, Vánoce (název svátku), Venuše,